

125 років від дня народження Миколи Хвильового

(Миколи Григоровича Фітільова) (1893-1933)

13 грудня 1893 р. в селі Тростяниці (тепер Сумщина) в сім'ї вчителів народився Микола Григорович Фітільов. Навчався він у початковій школі, гімназії, з 6-го класу якої був виключений за участь у революційній організації.

1916 р. воював на фронтах Першої світової війни, був членом дивізійної ради солдатських депутатів.

1919 р. у Харкові вийшло друком три збірки поезій, 1921 р. до літератури, української культури і державотворчих змагань увійшов як Микола Хвильовий.

1923 року вийшла збірка прозових творів «Сині етюди», 1924 р. — збірка оповідань «Осінь», повість «Санаторна зона». Ці публікації та громадянська активність зробили Хвильового центральною постаттю в літературному процесі 1920-х років.

Микола Хвильовий у перші пореволюційні роки був одним із найпопулярніших письменників. Його вірші і новели вміщувались у шкільні підручники і хрестоматії, його пісні співав народ...

І раптом все це, як і його твори, було зачинено за сімома замками, його ім'я викреслювали із національних енциклопедій. Оцінка його постаті була однозначною, добре відредагованою, її дав Сталін. Слова вождя воістину стали дороговказом для «синів»-літературознавців, які задурманювали голови читачам. Безглуздість звинувачень була очевидною, але хто тоді осмілювалися б їх спростувати?

20 листопада 1925 р. разом з однодумцями створює літературну організацію ВАПЛІТЕ (Вільна академія пролетарської літератури);

літературна дискусія 1925-1927 рр., яка від питання про якість літературних творів, порушеного Хвильовим, швидко перейшла на ідеологічні засади і принципи розвитку української культури: «Ми визнаємо українське відродження за необхідний і неминучий етап» (Микола Хвильовий). 14 січня 1928 р. ВАПЛІТЕ змушена «самоліквідуватись».

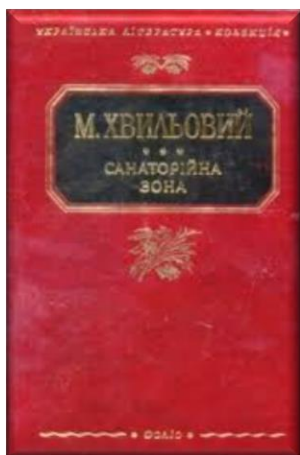
1927 р. написано роман «Вальдшнепи», III частину якого було знищено урядовими органами.

1933 року Микола Хвильовий здійснив поїздку по селах, де на власні очі бачив голодомор як найбільш переконливий «аргумент» сталінського виховання українців.

У травні 1933 р. було заарештовано Михайла Ялового, друга й однодумця, колишнього президента письменницької організації ВАПЛІТЕ.

«Наділений чутливою інтуїцією, письменник гарячково шукає виходу із катастрофічної ситуації, породженої, наростаючою хвилею репресій, вимиранням мільйонів українських селян, поширенням недовіри і підозри в суспільстві. Шукає і не знаходить. Бо не бачить виходу з цієї ідеологічної пастки, в яку він, комуніст, потрапив, натхненно довірившись гуманістичним ідеалам Революції», — писав про Хвильового Микола Жулинський.

Кілька разів Микола Хвильовий пробував зняти з себе жорстокі і небезпечні звинувачення. Адже його не чули і не хотіли чути. 13 травня 1933 р., зібравши друзів, Микола Хвильовий застрелився. Так закінчила свої рахунки з життям людина, яка тричі була під розстрілом.

І. Білецький зазначив у журналі «Червоний шлях»: «Микола Хвильовий — основоположник української радянської літератури і

української прози».

Він нічого не боявся, нічого не цурався. Визнавав помилки, бо помилявся. Мав загонисту, шалену і неймовірно чесну душу. В. Сосюра й М. Рильський йому присвятили вірші, В. Стефаник — новелу «Мережа».

Через два місяці після похорону його могилу зруйнували і тільки нещодавно знайшли. Перечитуючи його біографію, переконуємося, що він вірив у те, що ми, його майбутні читачі, зрозуміємо його.

Джерело: <https://ukrlit.net/biography/hvilovi1.html>